

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI, PSIHOLOGIE ȘI ARTE
CATEDRA DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

CURRICULUM UNIVERSITAR

la unitatea de curs *Etica profesională*

Domeniul general de studiu: 14. Științe ale educației

Domeniul de formare profesională la ciclul I: 141 Educație și formarea profesorilor

Denumirea specialității: 141.03 Fizică și 141.02 Informatică

141.07 Geografie și 141.06 Biologie

141.02 Informatică

141.01 Matematică și 141.02 Informatică

141.11 Muzica

Elaborat de:
lect. univ., **Eugenia Foca**

Aprobat la ședința catedrei de Științe ale educației
Procesul-verbal nr. ____ din _____

Revizuit: lect. univ. **Eugenia Foca**

Aprobat la ședința catedrei de Științe ale educației
Procesul-verbal nr. ____ din _____

Șef catedră _____ conf. univ., dr., **Lora Ciobanu**

Aprobat la Consiliul Facultății de Științe ale educației, Psihologie și Arte
Procesul-verbal nr. ____ din _____

ADMINISTRAREA UNITĂȚII DE CURS

Codul unității de curs, denumirea, forma de organizare	Anul de studii, semestru	Credite ECTS	Total ore	Repartizarea Orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
				prel.	sem.	lab.	l.in d.		
Etica profesională <i>Frecvența la zi</i>	III, sem.IV	2	60	15	15	-	30	E	Română
Etica profesională <i>Frecvența redusă</i>	III, sem.IV	2	60	6	6	-	48	E	Română

INFORMAȚII REFERITOARE LA CADRUL DIDACTIC

Numele, prenumele: Eugenia Foca

Titlul și gradul științific: lector universitar

Studii:

- 2011 – prezent, USARB, studii de doctorat.

- 2006 - 2007, masterat în Pedagogie, Universitatea de Stat "Alecu Russo" din Balti, magistru în Pedagogie .

- 1998 - 2002, USARB, licențiat, profilul Pedagogie, specialitatea Pedagogia învățământului primar și preșcolar;

- 1993 - 1998, Școala Normală, USB, specialitatea Pedagogia învățământului primar;

Competențe: Spirit organizatoric, cu experiență în coordonarea activităților extracurriculare în mediul universitar. Abilități de lucru în echipă, capacitatea de a mă adapta cu ușurință mediilor multiculturale, lucrul în condiții de stress și bună capacitate de comunicare. Competențe și abilități le-am dobândit prin activitatea desfășurată cu colegii și studenții.

Informație de contact: blocul nr.6, aula 645, 079764495, focaeugenia@mail.ru

Orele de consultații: 14.10-17.00

INTEGRAREA CURSULUI ÎN PROGRAMUL DE STUDII

Cursul de *Etica profesională* este destinat celor care se pregătesc să însușească o profesie pedagogică, caracterizată prin activitatea „omului asupra altui om”, prin expunerea principiilor și conținuturilor etice specifice profesiei respective. *Etica profesională* este un curs transdisciplinar, deoarece trasează problematica sa prin mai multe domenii; contribuie la formarea comportamentului etic, ceea ce înseamnă capacitatea persoanei de a înțelege un argument etic, prin identificarea argumentelor faptice și a celor normative, precum și de a identifica implicațiile etice ale unei anumite situații, de a propune soluții practice pentru problemele relevante din punct de vedere etic, în conformitate cu principiile morale. Cursul va contribui la formarea competențelor etice, necesare studenților în cadrul practicii pedagogice și în vederea unei angajări convenabile.

PRECONDIȚII

Pentru a se înscrie la curs studentul trebuie să posede cunoștințe dobândite în cadrul cursurilor *Psihologia, Practica de inițiere, Pedagogia, Didactica*.

COMPETENȚE DEZVOLTATE ÎN CADRUL CURSULUI

- *Competențe cognitive:* de analiză critică a conceptelor de bază ale eticii profesionale; de explicare și interpretare a diferitelor situații etice din spațiul de interacțiune al profesorului cu elevii, părinții, colegii, comunitatea;
- *Competențe de aplicare:* de recunoaștere, de exprimare și de gestionare a dilemelor etice în mediul școlar;
- *Competențe de analiză:* de evaluare a setului de valori a elevilor, părinților, colegilor de lucru; de identificare a cauzelor unor acțiuni/comportamente incompatibile cu normele morale;
- *Competențe de comunicare:* de aplicare a normelor etice ale comunicării în diverse situații ce reflectă probleme morale și deontologice;
- *Competențe de învățare:* dezvoltarea autonomiei personale în procesul de învățare: să știe (reflex), de a face (produs), de a trăi (cu toleranță) și să fie (în permanentă dezvoltare), prin schimbul de cunoștințe și experiențe, cu toți membrii comunității educaționale, presupunând responsabilități personale, sociale, etice și profesionale.

FINALITĂȚILE CURSULUI

- să descrie aspectele etice și deontologice ale profesiei pedagogice (normele morale, cod deontologic, jurământul pedagogului etc.)
- să explice modul de articulare a normelor morale cu codul deontologic al profesorului;
- să identifice factorii ce favorizează comportamentul etic al profesorului;
- să proiecteze posibile acțiuni ale pedagogului din perspectiva respectării tactului pedagogic și empatiei;
- să compare consecințele comportamentului etic și al comportamentului neetic, imoral;
- să explice importanța comunicării oneste și a tratamentului corect față de educabili;
- să propună modalități de soluționare a conflictelor în diferite situații de caz (conflicte în relația cu elevii, părinții, colegii, comunitatea);
- să evalueze variante posibile de interacțiune între ținuta vestimentară - cultura vorbirii - stima de sine.

CONȚINUTURI

Nr.	Conținutul tematic	Numărul de ore			
		F/Z		F/R	
		C	S	C	S
1.	Configurări teoretice în etica și deontologia educativă. Concepte esențiale: morala, moralitate, etica, normă, deontologie. Delimitări conceptuale în etica și deontologia spațiului educativ. Funcțiile și principiile eticii pedagogice. Argumente pentru o etică și o deontologie a profesiei didactice.	4		2	
2.	Deciziile etice în spațiul educativ. Resurse filosofice. Resurse furnizate de teoriile psihopedagogice. Resurse furnizate de teoriile managementului. Alte categorii de resurse: vârsta, orientarea religioasă.	4			
4.	Dimensiunea etică a modelului profesiei și a profesionalismului didactic. Elemente ale modelului general al profesiei. Profesionalismul în domeniul educațional. Factori frenatori în profesionalizarea didactică. Personalitatea profesorului în contextul măiestriei pedagogice.	2	2		
5.	Elaborarea și implementarea codurilor de etică profesională. Precizări terminologice: codul deontologic al pedagogului. Funcțiile și tipologia codurilor de etică educațională. Etapele elaborării codurilor etice. Un posibil cod deontologic pedagogic.	3		2	
6.	Valorile eticii pedagogice și dilemele în educație. Dileme etice în procesul de învățămînt. Valorile educaționale. Libertatea și libertatea academică. Autonomia. Dreptatea pedagogică. Responsabilitatea pedagogică. Grijă și generozitatea. Integritatea. „Realitatea întunecată” a educației: didactogenia, imoralitatea, incompetența.	2	2	2	
7.	Aspecte deontologice ale relației dintre actorii procesului educațional. Criterii deontologice în raport cu instrucția, educația și relația “profesor-elev”, “profesor-colegi”, “profesor-părinți”. Jurământul pedagogului.		2		2
8.	Etica în contextul competenței și măiestriei pedagogice. Arta		2		2

	comunicării etice. Etica comportamentului în structura comunicării: volubilitatea, etapele comunicării, rolurile. Artă interacțiunii pedagogice: stilurile pedagogice. Tactul pedagogic. Profesorul în rol de regizor.				
9.	Aspecte teoretice și practice de formare a competențelor (conduitei) etico-pedagogice. Precizări teoretice ale culturii comportării. Etica adresării. Norme și forme de prezentare. Salutul în lumea profesionaliștilor. Educația culturii exterioare și de comportare Ținuta vestimentară. Expresivitatea și ținuta. Farmecul și fascinația.		2		2
10.	Etica comunicării interpersonale la serviciu. Angajarea la serviciu: recomandări și prezentări. CV-urile. Norme de comportare pe orizontală și verticală la seviceiu. Tipurile de etică managerială. Comunicarea managerială și comunicarea etică.		3		
11.	Autoeducația și praxiologia etică. Metodele praxiologiei etice. Autoobservarea și autocunoașterea. Auto perfecționarea morală și etică. Programul autoeducației. Metode și tehnici de autoreglare a organismului. Autosugestia. Relaxarea și exersarea etică.		2		
	Total		15	15	6 6

ACTIVITĂȚI DE LUCRU INDIVIDUAL

	Tipul, forma activității	Numărul de ore		Criterii de evaluare	Indicatori
		ZI	FR		
1.	Studiul notițelor de curs, suportului de curs, manualelor. Lucrul cu sursele bibliografice, selectarea, clasificarea, sistematizarea, sintetizarea informațiilor	2	4	-însușirea principalelor noțiuni, idei, teorii. -cunoașterea problemelor de bază din domeniu;	- atitudine activă și valorificarea tuturor surselor bibliografice.
2.	Documentarea suplimentară în bibliotecă, pe internet, pe teren etc.în baza bibliografiei	2	4	- dezvoltarea listei bibliografice. - mod personal de abordare și	sursele bibliografice sunt selectate conform temelor.

	recomandate.			interpretare. - lecturarea critică, profund argumentată	
3.	Elaborarea referatului „Dilemele eticii pedagogice” „Problemele eticii medicinale: eutanasia” Referat la decizia studentului	4	4	Claritatea argumentare coerența logică interacțiunea cu materialul bibliografic originalitate, creativitate, inovație aspectul general al eseului: gramatica, ortografia	subiect acoperit în profundime - structură logică (introducere, tratare structurată, concluzii) - utilizarea coerent- analitică a conceptelor - identificarea și analiza principalelor aspecte ale temei. - originalitate și creativitate - surse adecvate cu citare corectă.
4.	Elaborarea unui glosar explicativ al termenilor- cheie	2	3	- mod personal de abordare și interpretare. - lecturarea critică, profund argumentată	- dezvoltarea glosarului de termeni explicativi.
5.	Elaborare de conspect (cu plan orientativ)	4	4	- mod personal de abordare și interpretare. - conspectarea critică, profund argumentată.	participare nemijlocită în elaborarea și prezentarea conspectelor.
6.	Elaborarea de poster la tema: <i>Profesorul-regizor</i>	2	2	mod personal de abordare și interpretare a conținutului cursului originalitate creativitate inovație	participare nemijlocită în elaborarea și prezentarea posterului.

7.	Elaborați unui eseu nestructurat la una din teme: Profesia mea - pedagog; Idealul meu pedagogic; Profesorul viitorului; Prima mea învățătoare	2	2	claritatea argumentare coerența logică interacțiunea cu materialul bibliografic originalitate, creativitate, inovație aspectul general al eseului: gramatica, ortografia.	mesajul bine conturat; formularea nu este ambiguă; lucrarea este organizată în jurul unei idei pentru care exista dovezi verificabile; ideile sunt susținute de argumente din bibliografie; ideile au legătura unele cu altele, decurg unele din altele; sursele bibliografice sunt citate corespunzător; argumentele aduse sunt susținute prin prezentarea diferitelor cercetări; modul de abordare a temei; prezentarea opiniilor personale bazate însă pe analiza diferitelor surse bibliografice.
8.	Elaborarea scenariului și montarea spectacolului „Profesorii mileniului III”	6	6	originalitate creativitate măiestrie interpretativă încadrare în limita de timp.	participare nemijlocită în elaborarea, montarea și prezentarea spectacolului.
9.	Pregătirea pentru prezentări orale	4	6	modul deosebit prin care abordează tema, prezentarea opiniilor personale	atitudine activă și valorificarea experienței personale în prezentarea orală

				bazate însă pe analiza diferitelor surse bibliografice.	
10.	Pregătirea pentru examinare finală	6	8	mod personal de abordare și interpretare a conținutului cursului	atitudine activă în pregătirea pentru examene
Total		30	48		

EVALUARE

În procesul de evaluare a studenților se aplică *Regulamentul cu privire la evaluarea rezultatelor academice ale studenților în Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți* aprobat prin Hotărârea Senatului, procesul-verbal nr. 9 din 16.03.2011.

În scopul formării competențelor de domeniu prezența la curs este obligatorie în proporție de minim 70% și ea condiționează prezentarea studentului la examen. Studenții devin responsabili de studierea conținutului, realizarea sarcinilor și lucrărilor de laborator în cazul absențelor motivate și nemotivate.

Nota finală la disciplină (de regulă cifră întreagă fără zecimale) însumează rezultatul evaluării curente (activitatea în cadrul cursului, seminarelor, lucrărilor de laborator, rezultatul lucrului individual) și nota obținută la examen. Rezultatul evaluării curente, în cadrul studiilor de licență/masterat, constituie 60 % din nota finală, iar nota de la examen – 40 %. Nu este admis la evaluarea finală studentul care:

- nu a realizat obiectivele curriculare;
- nu a obținut o notă medie de promovare în cadrul evaluării curente;
- a absentat nemotivat la mai mult de 30% din activitățile auditoriale;
- nu a susținut teza/proiectul anual la unitatea de curs respectivă;
- nu a realizat sarcinile ce presupun activitatea de învățare individuală)pentru studenții care au absentat motivat).

SUBIECTE PENTRU EVALUAREA FINALĂ (EXAMEN)

la disciplina „Etica profesională”

Titular de curs: lect. univ., Eugenia Foca_____

1. Analizați conceptele esențiale: morala, moralitate, etica, normă, deontologie.
2. Delimitați conceptele eticii și deontologiei spațiului educativ.
3. Explicitați de ce conceptele morala, etica și deontologia sunt domenii controversate ale eticii.
4. Evidențiați principiile eticii pedagogice.
5. Analizați funcțiile eticii pedagogice.
6. Explicați argumentele de natură instituțională și organizaționale.
7. Explicați argumentele de natură statutară pentru o etică în spațiul educativ.
8. Prezentați resursele filosofice, teoriile despre virtute, în decizia etică din spațiul educativ.
9. Prezentați resursele psihopedagogice: teoria L. Kohlberg, în decizia etică din spațiul educativ
10. Analizați resursele furnizate de teoriile managementului și ale comportamentului organizațional în decizia etică din spațiul educativ.
11. Explicitați resursele generate de vîrstă și de poziționarea religioasă a persoanei pentru deciziile etice în spațiul educativ.
12. Explicitați într-o manieră operațională valorile eticii educaționale: libertatea și autonomia.
13. Explicitați într-o manieră operațională valorile eticii educaționale: dreptatea și respectul.
14. Explicitați într-o manieră operațională valorile eticii educaționale: responsabilitatea și integritatea.
15. Explicitați într-o manieră operațională valorile eticii educaționale: grija și generozitatea.
16. Caracterizați “latura întunecată” a procesului de învățămînt: didactogenia.
17. Caracterizați “latura întunecată” a procesului de învățămînt: imoralitatea profesională.
18. Caracterizați “latura întunecată” a procesului de învățămînt: incompetența profesională.
19. Identificați elementele modelului general al profesiei pedagogice.
20. Explicitați în ce constă profesionalismul profesiei pedagogice.
21. Analizați factorii frenatori în profesionalizarea didactică.
22. În ce constau codurile etice și declarațiile asociațiilor profesionale.
23. Evidențiați funcțiile și tipologia codurilor de etică profesională.
24. Precizați etapele elaborării codurilor deontologice.
25. Evidențiați criteriile deontologice în raport cu procesul educativ.
26. Evidențiați criteriile deontologice în raport cu relația “profesor-elev”.

27. Evidențiați criteriile deontologice în raport cu relația “profesor-colegi”, “profesor-părinți”.
28. Prezentați un posibil cod de etică al profesiei didactice.
29. Analizați conceptele artă și măiestrie pedagogică.
30. Explicăți stilurile pedagogice.
31. Evidențiați activitatea profesorului în rol de regizor.
32. Determinați aspectele teoretice ale culturii comportării.
33. Argumentați rolul eticii adresării în contextul eticii profesionale.
34. Prezentați norme și forme de prezentare.
35. Evidențiați elementele ale eticii salutului.
36. Descrieți educația culturii exterioare și de comportare a pedagogului.
37. Descrieți ținuta vestimentară în contextul formării conduitei etice pedagogice.
38. În ce constă expresivitatea, farmecul și fascinația pedagogului?
39. Caracterizați etica în contextul angajării la serviciu: recomandările, prezentările, CV-urile.
40. Analizați metodele praxiologiei etice: autoobservarea și autocunoașterea.
41. Explicăți metode și tehnici de autoreglare a organismului: autosugestia.
42. Evidențiați impactul relaxării și exersării etice asupra formării comportamentului etic.

RESURSE INFORMAȚIONALE ALE CURSULUI

Obligatorii:

1. Axentii, I. A. Etica pedagogică. Suport de curs., Cahul, 2012.
2. Ghiațau, R. Codul deontologic al profesiei didactice. Iași: Sedecom Libris, 2012.
3. Ghiațau, R. Etica profesiei didactice. Iași: Ed. Universității „Al.I. Cuza”, 2013
4. Mândăcanu, V. Etica profesionalăpraxiologică. Chișinău: Pontos, 2010. 588 p.
5. Poenaru, R. Deontologia pedagogică. București: E.D.P., 1989.
6. The Ethics of Teaching and Scientific Research. Sidney Hook, Paul Kurtz, Miro Todorovich (Eds.). Buffalo, NY: Prometheus Books, 1977 [online]. Disponibil pe Internet: <http://www.questia.com/PM.qst?a=o&d=98084477>

Opționale:

1. Capcelea, V. Etica. – Chișinău: Arc, 2003.
2. Lungu, V. Etica profesională. Chișinău: CEP UTM, 2011. 192 p.
3. Patrașcu D. Rotaru T. Cultura managerială a profesorului, Chișinău: Editura Arc, 2006.
4. Freire, P. Pedagogy of Freedom: Ethics, Democracy, and Civic Courage. Lanham, MD: Rowman & Littlefield, 2001